

Frisættelse af folkeskolen kræver tættere samarbejde lokalt

Frisættelse af folkeskolen kræver tættere samarbejde lokalt

Vi parter om folkeskolen ønsker at skabe den bedst mulige folkeskole, hvor alle børn og unge trives, dannes og uddannes.

En skole, der virkeliggør folkeskolens formålsparagraf om, at skolen giver eleverne kundskaber og færdigheder. En skole, der skaber rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst og forbereder eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. En skole, der kan mere for flere.

Hvis vi skal lykkes bedre med det, skal vi styre og lede folkeskolen anderledes, end vi har gjort tidligere.

De kommende år skal de gode intentioner i kvalitetsprogrammet for folkeskolen realiseres.

Det kommer til at kræve tæt samarbejde lokalt mellem repræsentanter for elever, forældre, medarbejdere, ledere, skolebestyrelser, forvaltning og lokalpolitikere.

Med dette materiale ønsker parterne omkring folkeskolen at støtte op om de lokale samarbejder ved at inspirere til, hvordan arbejdet kan tilrettelægges og skabe værdi for den lokale folkeskole.

Lokale versioner af "Sammen om skolen"

I mange kommuner er der etableret et lokalt "Sammen om skolen"-samarbejde eller lignende lokale samarbejdsfora. Andre skal til det.

Formålet med lokale Sammen om skolen-samarbejder er at skabe gode rammer for lokale drøftelser af udfordringer og løsninger, hvor en bred repræsentation af folkeskolens parter deltager. Disse drøftelser kan rammesættes på mange forskellige måder, men kan fx handle om emner som trivsel, fastholdelse og rekruttering og gode overgange.

Veje til et godt lokalt samarbejde om folkeskolen

Parterne anerkender, at det lokale samarbejde kan organiseres på forskellige måder og ofte vil være en del af allerede kendte eller etablerede samarbejdsformer. Det centrale for parterne er, at man arbejder for, at der er en bred repræsentation af parter i samarbejdet. Naturligvis med respekt for at der også fremover vil være bilaterale samarbejdsfora.

Eksemplerne i dette inspirationsmateriale illustrerer, at der findes mange måder at samarbejde på parterne imellem lokalt. Nogle har arbejdet længere med disse samarbejder og fora, og andre er lige startet eller skal til at i gang. Parterne opfordrer til, at man lokalt løbende udvikler og styrker samarbejdet med afsæt i anbefalingerne fra dette materiale.

Parterne anerkender desuden, at der lokalt skal findes løsninger, som er gangbare i en tid med udfordrede økonomiske rammer på både skole- og forvaltningsniveau. Derfor er det vigtigt, at de lokale samarbejder ikke medfører unødigt bureaukrati, men opleves som en konstruktiv vej til at styrke den fælles folkeskole.

Endelig anerkender parterne, at et styrket lokalt samarbejde mellem parterne ikke ændrer på beslutningskompetencen i den kommunale styringskæde.

Parternes anbefalinger til det lokale samarbejde om folkeskolen

1. Skab en lokal version af ”Sammen om skolen”-samarbejdet eller lignende med en bred repræsentation af folkeskolens parter.
2. Drøft eventuelt et fælles værdigrundlag og rammer for samarbejdet, så der er tydelighed omkring organisering og inddragelses- og beslutningsprocesser.
3. Skab et fælles rum for refleksion og nytænkning, når der skal findes løsninger på komplekse problemstillinger.
4. Brug samarbejdet som et forum til at drøfte udfordringer og pege på løsninger.
5. Sørg for at inddragelsen og samarbejdet opleves som legitimt og reelt blandt de lokale aktører omkring folkeskolen, herunder forældre og elever. Det forudsætter bl.a., at de forældre og elever, der indgår i den lokale dialog, er demokratisk valgt.

Læseguide

Dette inspirationshæfte beskriver eksempler på, hvordan man kan samarbejde lokalt i form af lokale Sammen om skolen-samarbejder eller lignende. Eksempelsamlingen er opdelt i temaerne

- Opstart
- Organisering
- Temaer
- Drift
- Resultater

Under hvert tema er der beskrevet eksempler på, hvordan nogle kommuner arbejder med samarbejdet lokalt. De beskrevne samarbejder er ikke nødvendigvis en-til-en i tråd med parternes anbefalinger ovenfor. Mange er kun i sin vorden og endnu ikke så udviklet. Men de illustrerer nogle af de overvejelser og initiativer til samarbejde, som sker lokalt i øjeblikket.

Eksemplerne er korte beskrivelser af udvalgte nedslagspunkter og bygger på interviews/samtaler med 12 kommuner.

Eksempler fra kommunerne

Opstart

Eksempel 1: Fælles kickoff

I forbindelse med opstarten af samarbejdet holdt man et stort kickoff, hvor der bl.a. var inviteret alle elevråd, formand/næstformand for skolebestyrelserne og det politiske udvalg. Målet var at få en fælles forståelse af, hvad Sammen om skolen er. Claus Hjortdal og Gordon Ørskov Madsen gav et fælles indspark til, hvad det går ud på nationalt. På dagen blev der bl.a. drøftet de forskellige parter rolle i samarbejdet.

Eksempel 2: Fra lille uformelt forum til lokalt Sammen om skolen

Skolelederforeningen og DLF havde et relativt uformelt dialogforum, hvor de mødtes flere gange om året. Sammen kontaktede de forvaltningen med et ønske om, at der blev etableret en lokal version af Sammen om skolen. Det var der opbakning til i det politiske udvalg, og det var vigtigt for udvalget at alle parter kom med.

Første møde blev brugt til at rammesætte forummet, og det blev besluttet, at det skulle bruges til dialog – ikke beslutninger. Første møde blev hovedsagelig brugt på en kollektiv brainstorm på temaer, som det ville være relevant at drøfte i fællesskab. Denne bruttoliste benyttes stadig, når møder i forummet skal planlægges.

Eksempel 3: Lokalt Sammen om skolen med demokratisk valgte repræsentanter for alle skolens parter

På baggrund af det politiske udvalgs ønske om at styrke samarbejdet omkring det fælles skolevæsen, ønskede parterne at skabe et lokalt Sammen om skolen. Efter en høring om en sådan ændring af styringsvedtægten med udvidelse af skolebestyrelsernes formandsråd blev det besluttet at udvide kredsen med repræsentanter for eleverne (fælleselevråd), forældrene (lokalafdeling af Skole og Forældre), skolelederne, DLF og BUPL. Det første møde er afholdt, og der er bred tilslutning til modellen.

Formålet er at skabe et tværfagligt forum, hvor parterne omkring skolevæsenet i kommunen, gennem tematiserede drøftelser to gange om året, kan have proaktive drøftelser af den fremadrettede udvikling af skoleområdet. Dette med henblik på at skabe højere kvalitet og bedre rammer for elevernes læring og trivsel.

Organisering

Eksempel 1: Deltagere i samarbejdet

Følgende deltager i samarbejdet: Formand og næstformand for det politiske udvalg, seks bestyrelsesforpersoner fra kommunens skole-/fællesbestyrelser, to repræsentanter for DLF, to repræsentanter for BUPL, fem skoleledere, herunder formanden for Skolelederforeningens lokalafdeling, samt forvaltningsdirektøren og skolechefen.

Eksempel 2: Et lille og stort dialogforum

Samarbejdet er organiseret i to dialogfora – et lille og et stort. De to fora har et samlet årshjul, hvor der årligt er to møder i den store gruppe. Derudover afholdes der fire årlige møder i den lille gruppe. Disse møder bruges til at bearbejde inputs fra de store møder eller til at forberede og ramme-sætte det næste store møde.

Deltagere i det lille dialogforum: Hele det politiske udvalg, 3-5 formænd for skolebestyrelser, fællestillidsrepræsentant fra DLF, BUPL og FOA, Skolelederforeningen, skolechef, og sektionsleder for grundskolen, elevrådsrepræsentanter.

Deltagere i det store dialogforum: Hele det politiske udvalg, alle formænd for skolebestyrelserne, alle skoleledere, fællestillidsrepræsentant fra DLF, BUPL, FOA og HK, Skolelederforeningen, skolechef, inkl. afdelingsledelsen, en elevrådsrepræsentant per skole.

Eksempel 3: Flere fora og en styregruppe, som koordinerer

Samarbejdet er organiseret i flere niveauer. Der er nedsat en styregruppe, som består af skolechef, kredsformand fra DLF og lokalformand fra Skolelederforeningen. Disse tre har jævnligt møder, hvor de bl.a. koordinerer møder i to større fora.

Det politiske udvalgs formandskab er en del af det lille forum. I det store forum er der yderligere repræsentanter for forældre, elever, BUPL og FOA. Der er ikke fast mødefrekvens for de tre grupper, med de afholder møder efter behov.

Temaer

Eksempel 1: Enighed om at nogle temaer indgår, mens andre udelades

Eksempler på temaer, der drøftes i samarbejdet: Samarbejde om øget trivsel, skærmpolitikker på skolerne og drøftelse af forsat kompetenceløft. Temaer, der ikke drøftes i samarbejdet: Arbejdsvilkår, løn og overenskomster.

Eksempel 2: Fra stærke børnefællesskaber til aktuelle emner

Eksempler på temaer, der drøftes i samarbejdet: Stærkere fællesskab i klassen, motivation og læring i folkeskolen (her blev kommunens undervisningsmiljørepræsentanter inddraget), sammen om den gode skole – dialog om den gode skolekultur og det gode fællesskab, præsentation af "Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram" og hvilken betydning den får.

Eksempel 3: Fra praksisfaglighed til rekruttering

Eksempler på temaer, der drøftes i samarbejdet: Praksisfaglighed, demokratiforståelse, arbejdsmiljø i forhold til rekruttering af lærere, frihedsgrader for medarbejdere samt lokaler og fysiske læringsmiljøer.

Drift

Eksempel 1: Ansvar uddelegeres for at skabe ejerskab

Det er styregruppen, bestående af skolechef og kredsformænd fra DLF og Skolelederforeningen, som koordinerer arbejdet mellem møderne. Styregruppen indkalder til dialogmøder i foraene efter behov.

På møderne i Sammen om skolen er alle ligeværdige og gode til at tale fælles om skolens bedste, frem for egne organisationers synspunkter og kæpheste. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at ordstyrer- og værtsrollen går på skift fra møde til møde. Oplevelsen er, at det er med til at skabe følelsen af at være samlet om noget fælles tredje. Der tages ikke referat, men der laves et notat om, hvad der er blevet snakket om i overskrifter.

Eksempel 2: Et lille og stort dialogforum

Forummet er koordineret og administreret af forvaltningen, som også forbereder møderne. Man har forsøgt at lave et "Sammen om børn og unge", men det overvejes, om dagtilbud og skole skal adskilles efter ønske fra nogle af parterne.

Resultater

Eksempel 1: Sammen om skolen og stormøde banede vej for politisk aftale, som skal styrke folkeskolen

Det lokale Sammen om skolen har mødtes med et par måneders mellemrum, siden det blev etableret for et år siden. Her er det bl.a. blevet drøftet, hvordan man styrker den almene folkeskole. I forlængelse af møderne er der holdt et stormøde, hvor det lokale Sammen om skolen deltog sammen med byrådet, forældrerepræsentanter for alle skoler, skolelederne, de faglige organisationer og repræsentanter for fælleselevrådet. Umiddelbart efter mødet har byrådet indgået en ny aftale, som bl.a. indebærer, at der afsættes et tocifret millionbeløb mere til folkeskolerne i kommunen.

Eksempel 2: Samarbejde har betydet bred opbakning til at omlægge specialområdet

Kommunen har tidligere haft en forløber for Sammen om skolen, som blev kaldt "Sammen om stærkere fællesskaber". Kommunen havde oplevet en kraftig stigning i segregering af børn til specialtilbud. Forummet blev skabt for at imødegå denne udfordring og efter inspiration fra det nationale Sammen om skolen-samarbejde. I dag omlægges specialområdet. Fem specialtilbud omlægges til at inkludere alle diagnoser, hvilket forældrene er begejstrede for. Den største succes er, at forældrene i dag bakker op, og tilkendegiver, at de oplever at blive inddraget og hørt.

Film om det lokale Sammen om skolen-samarbejde
Skolelederforeningen har udarbejdet en film som
eksempel på, hvordan det lokale Samarbejde om
skolen kan struktureres

Frisættelse af folkeskolen kræver tættere samarbejde lokalt

© Danmarks Lærerforening, Skolelederforeningen, KL, Danske Skoleelever, Skole og Forældre, BUPL og Børne- og Kulturchefforeningen
1. udgave, 1. oplag, August 2024

Produktion: Kommuneforlaget A/S
Foto: Simon Klein-Knudsen

Produktionsnr. 831017

